

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă Ana Dicusar împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative și compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

împotriva deciziei din 3 aprilie 2024 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-519/24
NR. PIGD 2-22084433-01-3ra-11062024)*

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) Cod administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani: V. Ciumac
Curtea de Apel Chișinău: V. Sîrbu, A. Braga, V. Negru

1 octombrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 15 iunie 2022, Ana Dicusar a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea Deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale, Oficiului Teritorial Ungheni nr. 25/2022/1967 din 11 martie 2022, precum și răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.D-712/22 din 29 aprilie 2022; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ privind includerea în stagiul de cotizare perioadele ianuarie, februarie 1986 (2 luni); martie, aprilie 1987 (2 luni), 1 decembrie 1998-31 decembrie 2001 (3 ani 1 lună); 1 februarie 2002-30 iunie 2003 (1 an 5 luni); dispunerea încasării de la pârât în beneficiul reclamantei a cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 12 ianuarie 2022 a înaintat către Casa Națională de Asigurări Sociale, Oficiul Teritorial Ungheni, cerere privind stabilirea pensiei anticipate, anexând acte ce confirmă stagiul contributiv de cotizare de 36 ani, adică un stagiul ce se încadrează în prevederile Legii nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii.

3. La data de 15 martie 2022 prin intermediul poștei a recepționat decizia din 11 martie 2022 privind respingerea cererii în stabilirea pensiei, din care a desprins că i se refuză, în legătură cu faptul că ea a confirmat doar un stagiul de cotizare de 31 ani și 2 luni.

4. Relevă că, este neargumentat refuzul emis de Oficiul Teritorial Ungheni a CNAS, nefiindu-i inclus stagiul de 4 ani 10 luni, și anume n-au fost incluse următoarele perioade: ianuarie, februarie 1986 (2 luni); martie, aprilie 1987 (2 luni); 01 decembrie 1998 – 31 decembrie 2001 (3 ani 1 lună); 01 februarie 2002-30 iunie 2003 (1 an 5 luni).

5. Menționează că, nefiind de acord cu refuzul formulat de Oficiul Teritorial Ungheni a CNAS, la data de 31 martie 2022, a formulat o cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale, invocând argumente împotriva refuzului OT Ungheni a CNAS.

6. Declară că, ținând cont de faptul că Oficiul Teritorial Ungheni a CNAS nu a inclus toată perioada de stagiul de cotizare excluzând anumite perioade, a prezentat adăugător acte ce confirmă perioada de stagiul (în

special perioada necalculată de CNAS), și anume: certificatul de arhivă nr. 167 din 28 martie 2022 – prin care se confirma perioada de activitate 1986-1987; certificatul de arhivă nr. 48 din 17 ianuarie 2002, prin care se confirmă perioada de activitate 1998-2000; certificatul de arhivă nr. 49 din 17 ianuarie 2002, prin care se confirmă perioada de activitate 2001-2003.

7. Mai indică că, prin înștiințarea din 19 aprilie 2022 CNAS a informat-o precum ca examinarea cererii prealabile înaintate va fi prelungită pentru încă 15 zile.

8. La data de 23 mai 2022 prin intermediul oficiului poștal a fost recepționat răspunsul CNAS cu referire la cererea prealabilă formulată, conform căruia i se refuză în satisfacerea cererii prealabile întrucât nu este temei de a include perioada 1999-2003 în stagiul de cotizare.

9. Consideră că, este ilegală și emisă contrar normelor de drept decizia nr. D-712/22 din 29 aprilie 2022, prin care s-a respins cererea de includere a perioadei 1999-2003 în stagiul de cotizare la determinarea dreptului la pensie anticipată pentru carieră lungă.

10. Menționează că, ilegalitatea Deciziei Oficiului Teritorial Ungheni din 11 martie 2022 și a răspunsului CNAS din 29 aprilie 2022 se adeverește prin contradicțiile invocate în aceste acte care sunt contrare legii precum și a situației de fapt.

11. Opinează că, este neîntemeiat faptul că nu a fost inclusă în stagiul de cotizare perioada de muncă de până la 1 ianuarie 1999 și anume perioada – ianuarie, februarie 1986 (2 luni); martie, aprilie 1987 (2 luni); 1 decembrie 1998-1 ianuarie 1999 (1 lună) în total 5 luni, adică stagiul confirmat prin înscrisurile din carnetul de muncă în corespundere cu prevederile art. 50 alin. (1) a Legii 156/1998 cu privire la sistemul public de pensii, fapt acceptat și de CNAS, dar perioadă neinclusă.

12. La fel indică ca fiind ilegal și faptul că, de către CNAS nu a fost inclusă în stagiul de cotizare perioada de activitate în cadrul CAP „Țarina Cneazul” din 1 februarie 1998-31 decembrie 2000, perioadă indicată în carnetul de muncă cât și în certificatul de arhivă nr. 48 din 17 ianuarie 2022.

13. Precizează că, în baza certificatului nr.51 din 16 august 2001 eliberat de IFS Ungheni, se adeverește că la situația din 16 august 2001 CAP „Țarina Cneazul” nu a înregistrat restanțe la Bugetul Public National, din ce rezultă că au fost achitate și contribuțiile sociale de către Cooperativă.

14. Prin urmare, ținând cont de faptul, că CAP „Țarina Cneazul” a fost radiată din registrul de stat al persoanelor juridice la data de 2 aprilie 2019, fapt ce se confirmă prin informația eliberată de ASP din data de 22 martie 2022, a confirmat stagiul de cotizare pe perioada activității în CAP în baza certificatului de arhivă în conformitate cu prevederile Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a

stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.165/2017.

15. Notează că, perioada anilor 2001-2003 la fel ilegal nu a fost inclusă de către pârât în perioada de cotizare, reieșind din faptul că reclamanta a prezentat certificatul de salariu nr. 49 din 17 ianuarie 2022 eliberat de arhiva Primăriei Cetireni, r-nul Ungheni, conform cerințelor legale.

16. Totodată, în baza Hotărârii Curții de Apel Economice nr. 2e-411/2007 din 26 ianuarie 2007 s-a dispus lichidarea SRL „Cedalia-AD”, cu radierea întreprinderii date din Registrul de Stat al persoanelor juridice, prin urmare perioada de activitate în această întreprindere a fost confirmată de reclamantă prin certificatul de salariu eliberat de arhiva Primăriei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

17. Prin hotărârea din 27 iunie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată în contenciosul administrativ depusă de avocatul Tudor Țurcanu în interesele reclamantului Ana Dicusar. S-a anulat ca ilegale Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale (oficiul teritorial Ungheni) nr.25/2022/1967 din 11 martie 2022 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.D-712/22 din 29 aprilie 2022. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ favorabil prin care să includă lui Ana Dicusar în stagiul de cotizare următoarele perioade: ianuarie, februarie 1986 (2 luni); martie, aprilie 1987 (2 luni); 1 decembrie 1998-31 decembrie 2001 (3 ani 1 lună); 1 februarie 2002-30 iunie 2003 (1 an 5 luni). În rest pretențiile reclamantului Ana Dicusar, s-au respins ca neîntemeiate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

18. La 3 iulie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de apel nemotivat împotriva hotărârii din 27 iunie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, 5 ianuarie 2024 a depus cerere de apel motivată, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 27 iunie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și emiterea unei noi decizii privind respingerea integrală a cererii de chemare în judecată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

19. Prin decizia din 3 aprilie 2024 a Curții de Apel Chișinău, apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale s-a respins, ca neîntemeiat. S-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 27 iunie 2023.

20. În motivarea soluției Curtea de Apel Chișinău a reținut prevederile art. 1, a rt. 9, art. 42 alin. (1), art. 15² alin. (1) din Legea nr.156 din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, pct. 60, 82, 83 din Regulamentul

privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21.03.2017.

21. A constatat că, hotărârea instanței de fond este întemeiată, a fost adoptată cu aprecierea corectă a probelor administrate și aplicarea justă a normelor de drept material și procedural.

22. A notat că, după cum rezultă din răspunsul CNAS, perioada de muncă de până la 1 ianuarie 1999 și anume perioada – ianuarie, februarie 1986 (2 luni); martie, aprilie 1987 (2 luni); 1 decembrie 1998 – 1 ianuarie 1999 (1 lună) în total 5 luni, corect a stabilit prima instanță că autoritatea pârâtă neîntemeiat nu a inclus în stagiul de cotizare perioadele specificate, cu toate că stagiul respectiv a fost confirmat prin înscrisurile din carnetul de muncă.

23. A subliniat că, din conținutul răspunsului emis de CNAS, se mai atestă că CAP „Țarina Cneazului” și SRL „Cedalia AD”, nu a prezentat declarațiile REV-5 pentru perioada 1999-2003, perioada respectivă nu a fost inclusă la determinarea venitului mediu asigurat, iar în stagiul de cotizare a fost inclusă perioada de activitate prin cumul la CAP „Țarina Cneazului” și SRL „Cedalia AD”.

24. A reținut că, este întemeiată concluzia primei instanțe, precum că reclamantei Ana Dicusar nu-i este imputabil faptul că perioada de activitate realizată de către Ana Dicusar în cadrul CAP „Țarina Cneazului” și SRL „Cedalia AD” în perioada 1999-2003 nu a fost inclusă în stagiul de cotizare, din motiv că, instituția nominalizată nu a prezentat declarația REV-5 pe numele acesteia, fiindu-i imputată o obligație improprie, deși înscrisurile în carnetul de muncă certifică fără echivoc faptul activității reclamantei pentru perioadele menționate, fapta respectivă nefiind combătută de către apelantul-pârât.

25. Totodată, confirmarea angajării a reclamantei Ana Dicusar în perioada 1 februarie 1998-1 aprilie 2000, în cadrul CAP „Țarina Cneazului” și în perioada 4 aprilie 2000 – 2003 în SRL „Cedalia AD”, denotă netemeinicia și lipsa suportului legal al refuzului CNAS de a include perioada respectivă în stagiul de cotizare a reclamantei Ana Dicusar.

26. Instanța de apel a menționat că, prima instanță just a statuat că, Ana Dicusar întrunește condițiile legale ca să-i fie inclus în stagiul de cotizare perioadele ianuarie, februarie 1986 (2 luni); martie, aprilie 1987 (2 luni); 1 decembrie 1998 – 31 decembrie 2001 (3 ani 1 lună); 1 februarie 2002 – 30 iunie 2003 (1 an 5 luni), precum și întemeiat a anulat Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale (oficiul teritorial Ungheni) nr.25/2022/1967 din 11 martie 2022 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.D-712/22 din 29 aprilie 2022.

27. De asemenea, Completul judiciar a remarcat faptul că, apelantul utilizând calea de atac, în limite legale nu a prezentat în instanța de apel

probe, pe care nu a avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată, iar esența alegațiilor din apel sunt similare celor expuse în fața primei instanțe, care au fost dezbătute și corect respinse.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

28. La 3 iunie 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 3 aprilie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei recurate, cu pronunțarea unei nou decizii privind respingerea cererii de chemare în judecată înaintate, ca fiind neîntemeiată.

ARGUMENTELE RECURSULUI

29. În motivarea recursului a reiterat cele invocate în cererea de apel și suplimentar a indicat că, cu decizia instanței de apel nu este de acord și o consideră neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de apel ca fiind stabilite. De asemenea consideră decizia instanței de apel ca fiind absolut nemotivată drept rezultat al neelucidării tuturor circumstanțelor importante speței și aplicarea eronată a normelor relevante speței.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

30. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ prevede următoarele:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

31. Art. 245 Cod administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

32. Art. 245¹ din Codul administrativ prevede că:

„Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

33. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ prevede că:

„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. h) că, ”recursul se declară inadmisibil în special când recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

34. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că la 11 aprilie 2024 recurentului a fost notificată decizia motivată a instanței de apel, prin intermediul poștei electronice, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f. d. 122).

35. Cererea de recurs a fost depusă la data de 3 iunie 2024. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră că recursul este depus cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

36. Din analiza prevederilor legale reținute supra, rezultă că admisibilitatea sau inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească, în condițiile Codului administrativ, exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil, bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

37. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

38. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se

referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

39. Instanța de recurs atestă că, în cererea de recurs Casa Națională de Asigurări Sociale nu a indicat în mod expres nici un temei de admisibilitate a recursului stabilite la art. 245¹ din Codul administrativ. Criticile din recurs se limitează doar la expunerea fondului cauzei, fiind analizate și apreciate de către instanța de apel.

40. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

41. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că admisibilitatea recursului trebuie analizată în contextul rolului și funcției legale atribuite instanței judecătorești supreme, care constau, în principal, în asigurarea aplicării și interpretării unitare a legii în soluționarea cauzelor de contencios administrativ. În acest sens, orice cerere de recurs trebuie să fie motivată în concordanță cu aceste principii fundamentale, pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes.

42. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (a se vedea hotărârile CtEDO *Golder c. Regatul Unit*, 1975, §38; *Stanev c. Bulgariei* [MC], 2012, §230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (a se vedea hotărârea CtEDO *Luordo c. Italiei*, 2003, §85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (a se vedea hotărârea CtEDO *Levages Prestations Services c. Franței*, 1996, §45).

43. Curtea de la Strasbourg a mai reiterat că modul de aplicare a art. 6 din CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de specificul acestor proceduri, urmând a se ține cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea hotărârea CtEDO *Botten c. Norvegiei*, 1996, §39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea hotărârea CtEDO *Helmers c. Suediei*, 1991, §31, 36).

44. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin.(2) lit. h) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă